

Koncepcia rozvoja cestovného ruchu v Bratislavskom kraji do roku 2030

FINANČNÁ ČASŤ

Hlavní autori:

Mgr. Barbora Lukáčová

Mgr. Martin Hakel, BA

Ing. Matúš Krnčok

Ing. Katarína Hroboňová

Martina Gruyová, MA

Spolupracovali:

doc. Mgr. art. Svetlana Waradzinová - oddelenie kultúry BSK

Ing. Tatiana Mikušová - Slovenský Dom Centrope

František Stano - Krajská organizácia cestovného ruchu BRT

Obsah

1.	Vlastné zdroje BSK	4
1.1.	Rozpočet Bratislavského samosprávneho kraja	4
	Bratislavská regionálna dotačná schéma (BRDS)	4
	Rozpočet odboru stratégií, územného rozvoja a riadenia projektov (OSÚRaRP).....	5
	Rozpočet oddelenia kultúry Bratislavského samosprávneho kraja (OK)	5
	Rozpočet odboru územného plánu, GIS a životného prostredia (OÚPGISaŽP)	5
	Rozpočet Krajskej organizácie cestovného ruchu – Bratislava Region Tourism.....	5
	Rozpočet Slovenského Domu Centrope (SDC).....	5
2.	Externé zdroje.....	6
2.1.	Európske štrukturálne a investičné fondy – EŠIF	6
	Operačný program Slovensko	6
	Európska územná spolupráca Interreg.....	7
2.2.	Spoločná poľnohospodárska politika (SPP)	11
2.3.	Plán obnovy a odolnosti	11
2.4.	Štátny rozpočet.....	12
2.5.	Rozpočty miest a obcí	12
2.6.	Rozpočet Hl. m. SR – Bratislava.....	12
2.7.	Oblasťné organizácie cestovného ruchu (OOCR).....	13
2.8.	Rozpočty aktérov z územia	13

1. Vlastné zdroje BSK

1.1. Rozpočet Bratislavského samosprávneho kraja

Bratislavský samosprávny kraj podporuje turizmus prostredníctvom viacerých finančných nástrojov. Bratislavská regionálna dotačná schéma slúži ako nástroj na rozvoj územia aj v oblasti turizmu. Organizácie Krajská organizácia cestovného ruchu – Bratislava Region Tourism a Slovenský Dom Centrope sú nositeľmi mnohých projektov, ktoré sú čiastočne alebo plne financované z rozpočtu BSK. V neposlednom rade, Bratislavský kraj sa zaviazal každoročne alokovať určitú finančnú čiastku na budovanie unikátnej turistickej infraštruktúry, ktorá má za cieľ zatraktívniť turizmus na území BSK. Pomocou Bratislavskej regionálnej dotačnej schémy, BSK vytvára podmienky a podporné mechanizmy, ktoré motivujú subjekty na jeho území k rozvoju cestovného ruchu, zvyšovaniu kvality služieb a konkurencieschopnosti. Bratislavský samosprávny kraj takisto podporuje rozvoj cezhraničnej, medziregionálnej a nadnárodnej spolupráce v cestovnom ruchu.

Koncepcia rozvoja cestovného ruchu Bratislavského samosprávneho kraja do roku 2030 bude okrem iného slúžiť ako východiskový dokument pre zadefinovanie kľúčových rozpočtových priorít kraja v oblasti turizmu pri tvorbe rozpočtu BSK na nadchádzajúce roky, vrátane príspevkov pre pridružené organizácie Slovenský Dom Centrope a Krajskú organizáciu cestovného ruchu – Bratislava Region Tourism.

Bratislavská regionálna dotačná schéma (BRDS)

Bratislavský samosprávny kraj poskytuje dotácie zamerané na rozvoj územia a podporu rôznorodých aktivít v území. Dotácie kraja sa delia na individuálne dotácie a na Bratislavskú regionálnu dotačnú schému (BRDS). V rámci BRDS sú každoročne vyhlásené 4 dotačné schémy. Tými sú:

- Bratislavská regionálna dotačná schéma na podporu **kultúry**
- Bratislavská regionálna dotačná schéma na podporu **mládeže**
- Bratislavská regionálna dotačná schéma na podporu **športu**
- Bratislavská regionálna dotačná schéma na podporu **životného prostredia a rozvoja vidieka**

Výška celkových dotácií Bratislavského samosprávneho kraja sa vyvíja od výšky skutočných daňových príjmov BSK predchádzajúceho rozpočtového roka. Definitívnu výšku finančných prostriedkov na jednotlivé dotačné schémy schvaľuje zastupiteľstvo najneskôr pri schválení rozpočtu na príslušný rozpočtový rok, ktorá môže byť pre všetky dotačné schémy spolu maximálne do výšky 3% skutočných daňových príjmov BSK predchádzajúceho rozpočtového roka. Podľa platného VZN (Všeobecne záväzné nariadenie BSK 5/2020 o poskytovaní dotácií z rozpočtu Bratislavského samosprávneho kraja v znení Všeobecne záväzného nariadenia BSK č. 4/2021) je pre každú schému BRDS alokovaných 23% z celkovej výšky finančných prostriedkov určených na dotácie.

Turizmus je v rámci BRDS podporovaný od roku 2016, či už prostredníctvom vlastnej výzvy na podporu turizmu alebo ako oblasť podpory v rámci inej schémy. Od roku 2021 spadá pod schému na podporu životného prostredia a rozvoja vidieka, v ktorej tvorí samostatnú oblasť podpory. V rokoch 2021 a 2022 bola oblasť podpory turizmus zameraná na vodný turizmus a cykloturizmus. Do budúcnosti je však očakávaná zmena tematického zamerania výzvy, ktoré sa mení v závislosti od potreby územia. Cena alokovaná do oblasti turizmu sa tiež každoročne mení a prispôsobuje dopytu územia. Prehľad BRDS pre oblasť turizmu od roku 2016 je špecifikovaný v analytickej časti Koncepcie rozvoja cestovného ruchu v Bratislavskom kraji do roku 2030, v tabuľke č. 30.

Okrem oblastí podpory zameranej na turizmu sú však aktivity prepojené s rozvojom turizmu podporované aj pomocou iných schém. Kultúrne podujatia, ako aj športové aktivity majú často potenciál aj pre rozvoj turizmu.

Zároveň je potrebné poznamenať, že pri BRDS je nastavená aj povinná miera spolufinancovania, pričom pri výzve na podporu ochrany životného prostredia a rozvoja vidieka je to minimálne 25%. To znamená, že pri projektoch podporených z BRDS nejde len o zdroje Bratislavského samosprávneho kraja, ale aj o finančné zdroje žiadateľov, ktorými sú rôzni aktéri z územia kraja.

Rozpočet odboru stratégií, územného rozvoja a riadenia projektov (OSÚRaRP)

Rozpočet cestovného ruchu tvoria bežné a kapitálové výdavky v rozpočte BSK. Kapitálové výdavky sú súčasťou Programu 3, ktorý je rozpočtom odboru stratégií, územného rozvoja a riadenia projektov. Pod kapitálovými výdavkami je zahrnutá unikátna turistická infraštruktúra, ktorá bude každoročnou položkou z dôvodu zaviazania sa k budovaniu unikátnej infraštruktúry v akčnom pláne Koncepcie rozvoj cestovného ruchu v Bratislavskom kraji do roku 2030. Pod unikátnou turistickou infraštruktúrou sa chápe budovanie infraštruktúry, ktorá zvyšuje atraktivnosť destinácie a prináša unikátny prvok, s cieľom rozvíjať cestovný ruch v kraji.

Rozpočet oddelenia kultúry Bratislavského samosprávneho kraja (OK)

Rozpočet kultúry Bratislavského samosprávneho kraja je definovaný v Programe 10, ako súčasť rozpočtu BSK. S cieľom rozvíjať kultúru v kraji sú finančné prostriedky alokované do 2 podprogramov. Podprogram s názvom Organizácia a podpora kultúrnych aktivít, tradičných a regionálnych podujatí, ktorý zahŕňa obnovu a nové využitie kultúrnych pamiatok a podprogram Divadlá zahŕňajúci prevádzku existujúcich kultúrnych zariadení.

Rozpočet odboru územného plánu, GIS a životného prostredia (OÚPGISaŽP)

Finančné prostriedky určené na rozvoj cyklotrás sú zahrnuté v Programe 5 v rámci rozpočtu BSK, ktorý je zameraný na starostlivosť o krajinu, prírodné zdroje, územné plánovanie a prevenciu obyvateľstva.

Rozpočet Krajskej organizácie cestovného ruchu – Bratislava Region Tourism

Krajská organizácia cestovného ruchu - Bratislava Region Tourism (ďalej len „KOCR BRT“) podporuje a vytvára podmienky na rozvoj cestovného ruchu na území Bratislavského samosprávneho kraja. Fungovanie KOCR BRT je financované z dvoch hlavných zdrojov – Bratislavský samosprávny kraj a Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky. Finančné prostriedky zo strany Bratislavského samosprávneho kraja sú zahrnuté v Programe 4, ktoré predstavujú bežné výdavky rozpočtu BSK. Rozpočet je rozdelený do dvoch kategórií. Členský príspevok určený na chod organizácie a projektovo viazaný príspevok, ktorý má za cieľ financovať vybrané aktivity realizované zo strany KOCR BRT na území BSK. Projektovo viazanými aktivitami sú napríklad veľtrhy, podujatia, udržateľná forma mobility pre turistov, systematický rozvoj a propagácia regionálnych produktov, distribúcia propagačných materiálov a pod.

KOCR BRT sa sústreďuje najmä na aktivity spojené s destinančným manažmentom a marketingom, ale taktiež komplexne zastrešuje úlohu hlavného koordinátora tematických ciest- Cesta Železnej opony a Cesta Židovskej kultúry.

Rozpočet Slovenského Domu Centrope (SDC)

Podobne ako pri Bratislava Region Tourism, aj Slovenský Dom Centrope je čiastočne financovaný z rozpočtu Bratislavského samosprávneho kraja, ktorý je členom Slovenského Domu Centrope. Okrem Bratislavského samosprávneho kraja sú členmi Slovenského Domu Centrope aj Trnavský samosprávny kraj, mestská časť Čunovo a mesto Svätý Jur. Okrem chodu združenia prispieva BSK aj na konkrétne

aktivity, ktoré sa definujú v spolupráci so Slovenským Domom Centrope pri tvorbe rozpočtu Bratislavského samosprávneho kraja.

Slovenský Dom Centrope sa venuje primárne projektom spojených s rozvojom Kultúrnej cesty sv. Cyrila a Metoda, destinácie Dunajské ostrovy a vodného turizmu a Ceste šľachtických rodov. Keďže komplexne zastrešuje úlohu hlavného koordinátora týchto tematických ciest, plnenie aktivít spojených s rozvojom tematických ciest a oblastí sa očakáva aj do budúcich rokov. Ďalším projektom Slovenského Domu Centrope, ktorý je financovaný z rozpočtu BSK je napríklad tvorba Magazínu Bratislava región.

2. Externé zdroje

2.1. Európske štrukturálne a investičné fondy – EŠIF

Operačný program Slovensko

Na programové obdobie 2021-2027 sú všetky európske zdroje zjednotené pod jeden operačný program – OP Slovensko. Strategické dokumenty Partnerská dohoda a Operačný program Slovensko sú pripravované pod vedením Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR (MIRRI). Tieto strategické dokumenty určia, ako bude Slovensko v najbližšej dekáde investovať 12,6 miliardy EUR z európskych zdrojov a s tým súvisiacich 3,5 miliárd EUR povinného národného spolufinancovania.¹

Ciele politiky súdržnosti na obdobie na roky 2021-2027 sú nasledovné:

1. Konkurencieschopnejšia a inteligentnejšia Európa
2. Zelenšia, nízkouhlíková Európa
3. Prepojenejšia Európa
4. Sociálnejšia Európa
5. Európa bližšie k občanom

Pre BSK z dôvodu vysokého HDP platia pri čerpaní finančných zdrojov v EŠIF iné pravidlá ako pre ostatné kraje Slovenskej republiky. Tieto pravidlá definujú, že až 85% všetkých zdrojov na území BSK musí ísť do cieľa 1. *Konkurencieschopnejšia a inteligentnejšia Európa* a cieľa 2. *Zelenšia, nízkouhlíková Európa*. Okrem vedy, výskumu a životného prostredia Bratislavský kraj čelí dôležitým výzvam aj v oblasti mobility, zdravotníctva a sociálnych služieb. Na cestovný ruch, ktorý spadá pod špecifický cieľ 5. *Európa bližšie k občanom*, preto z operačného programu Slovensko nebude možné alokovať významnú čiastku finančných prostriedkov.

Napriek tomu, niektoré aktivity, ktoré prispievajú aj k rozvoju cestovného ruchu, môžu byť financované z iných špecifických cieľov. Jedná sa najmä o aktivity, ktoré v Koncepcii rozvoja cestovného ruchu v Bratislavskom kraji do roku 2030 spadajú pod prioritnú oblasť 4. *Synergie rozvoja regionálnych politík* ako aj budovanie cyklistickej infraštruktúry.

- Cieľ 2: Zelenšia, nízkouhlíková Európa

V rámci Cieľa 2 operačného programu Slovensko môžu byť v rámci Koncepcie rozvoja cestovného ruchu v Bratislavskom kraji do roku 2030 podporené aktivity v rámci rozvoja ekoturizmu prostredníctvom opatrenia 2.7.5. *Podpora environmentálneho povedomia aj prostredníctvom environmentálnych centier*. Opatrenie bude podporovať aktivity zamerané na podporu environmentálnych centier za účelom zvyšovania environmentálneho povedomia, osvetu a

¹ <https://www.eurofondy.gov.sk/programove-obdobie-2021-27/operacny-program-slovensko/index.html>

informovanosti (napr. budovanie centier vo vhodných lokalitách, realizácia komunikačných kampaní, organizovanie výstav, podujatí zameraných na zlepšenie spolupráce medzi dotknutými subjektami v oblasti ochrany prírody a krajiny, vrátane vlastníkov pozemkov v chránených územiach).

V rámci cieľa 2 sú tiež podporované aktivity zamerané na obnovu biodiverzity a podporu využívania vodozádržných opatrení ako napríklad obnova Dunajského parku a sprietočňovanie ramien vodných tokov.

Takisto z operačného programu Slovensko, v cieľi 2(Priorita 2P3 - Udržateľná mestská mobilita), je jedna z oblastí podpora cyklo dopravy pre miestnu a prímestskú mobilitu a podpora pre udržateľnú multimodálnu mestskú dopravu. Aktivity spojené s cyklo dopravnou infraštruktúrou majú potenciál aj pre rozvoj turizmu, ako je zadefinované v Konceptii rozvoja cestovného ruchu v Bratislavskom kraji do roku 2030 v opatrení Aktívny turizmus (1.3).

- Cieľ 4: Sociálnejšia Európa

Cieľ 4. *Sociálnejšia Európa* operačného programu Slovensko sa prelína aj s aktivitami v akčnom pláne Konceptie rozvoja cestovného ruchu v Bratislavskom kraji do roku 2030, v oblasti 4.1. *Zvyšovanie kvality vzdelávania v cestovnom ruchu*. Tento cieľ okrem iného podporuje aj *Kvalitné inkluzívne vzdelávanie* ako prioritu 4P2. Cieľom priority, konkrétne špecifického cieľa SO (E), je zvýšenie kvality vzdelávania, inkluzívnosti a účinnosti systémov vzdelávania a odbornej prípravy, ako aj prepojenie vzdelávania s trhom práce. Pod tento cieľ spadá aj podpora budovania centier excelentnosti a celoživotného vzdelávania zadefinované v strategickej časti Konceptie rozvoja cestovného ruchu v Bratislavskom kraji do roku 2030 (4.1).

Európska územná spolupráca Interreg

Interreg, podporovaný z EFRR (Európsky fond regionálneho rozvoja), je hlavný program Európskej Únie podporujúci územnú spoluprácu z pohľadu hľadania riešení na spoločné výzvy v cezhraničných oblastiach. Interreg financuje projekty v oblasti zdravotníctva a sociálnych služieb, životného prostredia, udržateľnej energie a mobility, školstva, vzdelávania a výskumu, ale aj v oblasti kultúry a cestovného ruchu.

Bratislavský samosprávny kraj je celkovo zapojený do 8 programov Interreg. Sú to 3 programy nadnárodnej spolupráce (Interreg Centrálna Európa, Interreg Nadnárodný Dunajský program, Interreg Európa) a 3 programy medziregionálnej spolupráce (Interact, ESPON 2020 Cooperation Programme, Urbact). Najviac relevantné pre získanie finančných zdrojov pre územie BSK sú však programy cezhraničnej spolupráce:

- Interreg Slovensko – Rakúsko (SK-AT)
- Interreg Slovensko – Maďarsko (SK – HU)

Pre aktérov na území BSK je takisto relevantný program:

- Interreg SK-CZ

Napriek tomu, že Bratislavský kraj nepatrí do programového územia Interreg SK-CZ, aktéri z územia majú možnosť čerpať finančné zdroje.

Akčný plán Konceptie rozvoja cestovného ruchu BSK do roku 2030 zadefinoval aktivity, ktoré majú potenciál byť financované zo zdrojov Interreg v programovom období 2021-2027. Jedná sa o projekty v tematických a geografických oblastiach:

- Dunajské ostrovy
- Morava a EuroVelo 13
- Geopark Malé Karpaty

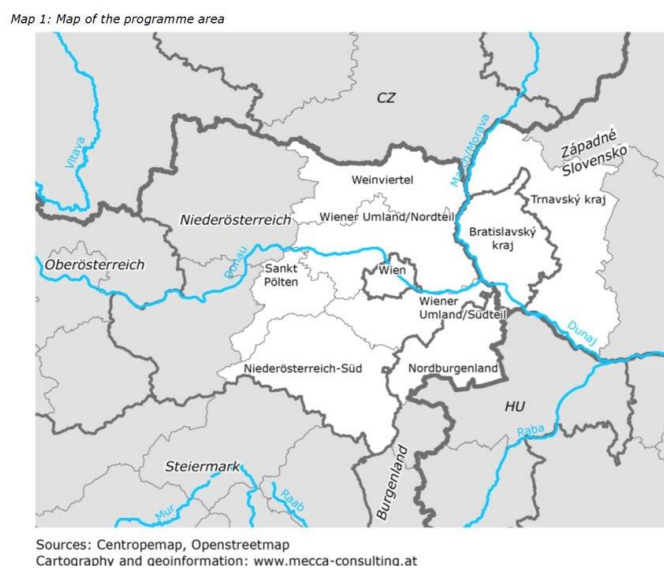
- Historické parky Malinovo a Stupava
- Kultúrna cesta sv. Cyrila a Metoda
- Geografické územie západného podhoria Malých Karpát
- Environmentálne centrá
- Vinohradnícka cyklotrasa
- Cesta Židovskej kultúry

Vzhľadom na skutočnosť, že aktuálne prebieha programovanie nového programového obdobia 2021-2027, tak konkrétne znenie prioritných osí, špecifických cieľov či finančná alokácia je momentálne v stave rokovania. K aktuálnemu dátumu sa predpokladá, že finálne verzie programových dokumentov budú predstavené v druhej polovici roku 2022, pričom prvé výzvy sa očakávajú v prvom kvartáli roku 2023. Po finálnom schválení Európskou Komisiou budú programové dokumenty oficiálne zverejnené na jednotlivých webových stránkach programov Interreg.

Interreg Slovenská republika – Rakúsko

Programové územie SK-AT je tvorené piatimi územnými jednotkami (NUTS3). Na Slovenskej strane je to Bratislavský samosprávny kraj a Trnavský samosprávny kraj. Na Rakúskej strane sú to regióny Viedeň, Dolné Rakúsko a Burgenland (severný a stredný). Celková rozloha územia je približne 28 000km², na ktorej žije približne 4,7 miliónov obyvateľov.

Obrázok 1 Programové územie Interreg Slovenská republika-Rakúsko

Plánované oblasti podpory v novom programovom období 2021-2027 zahŕňajú napríklad oblasť vedy, výskumu, inovácií, zdravotníctvo, poskytovanie sociálnych služieb, aktivity v oblasti ochrany životného prostredia, udržateľnej mobility, podpora úlohy kultúry a turizmu a v neposlednom rade inštitucionálna spolupráca.

Tabuľka 1 Oblasť podpory Interreg SK-AT v programovom období 2021-2027 so zameraním na cestovný ruch

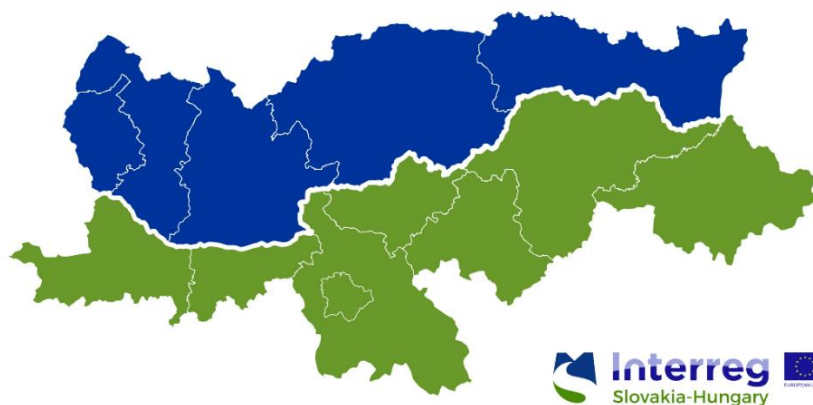
Prioritná os	PO4 - Sociálna a inkluzívna Európa		
Špecifický cieľ	Posilnenie úlohy kultúry a udržateľného cestovného ruchu		
Aktivita	Cezhraničné stratégie pre trvalo udržateľný rozvoj cestovného ruchu	Implementácia spoločných riešení vrátane malých investícií do lokalít prírodného a kultúrneho dedičstva a spoločných služieb cestovného ruchu	Investície do infraštruktúry na zlepšenie dostupnosti pre občanov a turistov

	<ul style="list-style-type: none"> ○ štúdie o trvalo udržateľnom cestovnom ruchu ○ spoločná príprava výstav, spoločné výskumné iniciatívy ○ vývoj nových inovatívnych mediačných/digitálnych formátov ○ spoločné prístupy k valorizácii perspektívnych lokalít a atrakcií, k propagačným aktivitám či vzdelávaniu verejnosti ○ rozvoj spoločných tematických turistických trás a ponúk založených na prírodnom a kultúrnom dedičstve (napr. víno, cyklistika, architektúra, história atď.) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ cezhraničný destinačný manažment a marketingové aktivity ○ realizácia tematických ponúk ako sú trasy na spoločné témy (napr. Cesta šľachtických rodov, Cesta železnej opony, Geopark Malé Karpaty, Trasa historických parkov) ○ zachovanie a údržba pamiatok, lokalít a pamätihodností kultúrneho dedičstva vrátane investícií do turistickej infraštruktúry, napr. návštevnícke centrá ○ výmena know-how, zlepšenie spolupráce a podpora kultúry, umenia a umelcov 	<ul style="list-style-type: none"> ○ proces plánovania a implementácia trvalo udržateľných cezhraničných spojení (napr. Angern – Záhorská Ves, Dürnkrut – Gajary) ○ vyplnenie medzier v cyklotrasách zakotvených v projektoch cestovného ruchu
--	---	--	--

Interreg Slovenská republika-Maďarsko

Programové územie SK-HU má rozlohu 64, 496km², pričom zahŕňa 5 samosprávnych krajov na slovenskej strane a 8 žúp na maďarskej strane. Na tomto území žije 8,5 miliónov obyvateľov.

Obrázok 2 Programové územie Interreg Slovenská republika-Maďarsko

Podobné oblasti podpory plánuje aj slovensko-maďarský program, pričom pôjde o spoluprácu v oblasti obehového hospodárstva, ochrany prírody a biodiverzity, zlepšenie prístupu k vzdelávaniu, zdravotným a sociálnym službám, inštitucionálna spolupráca ako aj posilnenie úlohy kultúry a prírodného dedičstva. Aj v novom programovom období sa plánuje implementácia mechanizmu na podporu malých projektov, tzv. Fond malých projektov.

Projekty v oblasti kultúry a cestovného ruchu sa budú môcť podávať či už v rámci Fondu malých projektov v podobe malých projektov do obmedzenej finančnej alokácie, alebo prostredníctvom hlavného programu Interreg SK-HU (viď. Tabuľka 2)

Tabuľka 2 Oblasť podpory Interreg SK-HU v programovom období 2021-2027 so zameraním na cestovný ruch

Prioritná os	PO2 - Sociálna spolupráca	
Špecifický cieľ	Posilnenie úlohy kultúry a udržateľného cestovného ruchu	
Aktivita	Zachovávanie lokálnej identity	Komplexný rozvoj turistických destinácií
	<ul style="list-style-type: none"> ○ spájanie lokálnej identity s identitou miesta ○ zachovanie miestnych hodnôt a tradícií v malých mestských oblastiach a vidieckych obciach ○ zhodnocovanie kultúrneho, historického a náboženského dedičstva ○ budovanie komunit ○ vzdelávanie ○ podpora „inteligentných a konkurencieschopných dedín“, ktoré využívajú inovatívne riešenia na zlepšenie svojej konkurencieschopnosti 	<ul style="list-style-type: none"> ○ ochrana a rekonštrukcia lokalít kultúrneho, historického, náboženského a prírodného dedičstva ○ rozvoj atraktivít priťahujúcich návštevníkov v oblasti programu ○ zlepšenie infraštruktúrneho zázemia turistických destinácií (parkoviská, atď.) ○ rozvíjať dostupnosť destinácií cestovného ruchu budovaním ciest a cyklotrás ○ rozvoj tematických trás a harmonizácia komplexných turistických ponúk ○ vytvorenie inštitucionálneho zázemia pre koordináciu regionálneho cestovného ruchu atď.

Interreg Slovenská republika-Česká republika

Aj napriek tomu, že Bratislavský samosprávny kraj nespadá do programového územia Interreg Slovensko – Česko, subjekty z tohto územia majú možnosť uchádzať sa o finančné prostriedky z programu v takom prípade, keď oprávnené aktivity projektov budú mať dopad na programové územie.

Obrázok 3 Programové územie Interreg SK-CZ

Podobne ako predchádzajúce programy cezhraničnej spolupráce, tak aj Interreg SK-CZ plánuje v programovom období 2021-2027 podporovať aktivity v oblasti životného prostredia, sociálnych služieb a posilnenia úlohy kultúry a udržateľného cestovného ruchu.

Tabuľka 3 Oblasť podpory Interreg SK-CZ v programovom období 2021-2027 so zameraním na cestovný ruch

Prioritná os	PO4 – Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa
Špecifický cieľ	Posilnenie úlohy kultúry a udržateľného cestovného ruchu v oblasti hospodárskeho vývoja, sociálneho začlenenia a inovácií

	Spolupráca a výmena skúseností pri vytváraní a propagácii komplexných produktov cestovného ruchu	Zachovanie a obnova kultúrneho a prírodného dedičstva
<i>Aktivita</i>	<ul style="list-style-type: none"> ○ prepájanie existujúcich pamiatok a služieb na oboch stranách podporovaného územia ○ investičné aktivity na zachovanie, či obnovu hmotného a nehmotného kultúrneho dedičstva, ktoré má cezhraničný význam ○ podpora aktivít na zlepšenie technického stavu hmotného kultúrneho dedičstva a dovybavenie expozícií kultúrnych, technických a prírodných pamiatok s cezhraničným významom ○ zachovanie, modernizáciu a budovanie turistickej infraštruktúry, ktorá umožní prepájanie atraktivít v území ○ zachovanie a zlepšenie technického stavu hmotného kultúrneho dedičstva a prírodných pamiatok, aktivity na vybudovanie zázemia pre zachovanie a rozvoj nehmotného kultúrneho dedičstva vrátane jeho digitalizácie ○ aktivity zamerané na vytvorenie komplexnej turistickej ponuky v prihraničí 	<ul style="list-style-type: none"> ○ neinvestičné aktivity s cieľom zvyšovania povedomia a informovanosti verejnosti o dostupných produktoch a službách cestovného ruchu ○ zatriktívnenie produktov cestovného ruchu a destinácií a posilnenie destinačného manažmentu s cieľom podporiť spoločné stratégie a aktivity zahrňujúce spoločné činnosti v oblasti marketingu a propagácie ○ výmena informácií a know-how v oblasti systémov kvality, zvyšovanie atraktívnosti produktov a služieb pre návštevníkov, či vytváranie spoločných produktov a destinácií pod jednotným označením ○ aktivity posilňujúce informovanosť o možnostiach využívania kultúrneho a prírodného dedičstva v prihraničí vrátane inovatívnych a digitálnych prístupov

2.2. Spoločná poľnohospodárska politika (SPP)

Spoločná poľnohospodárska politika (SPP), ktorá sa skladá z Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (EPZF) a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV), má prierezovo vplyv aj na rozvoj cestovného ruchu. Rozvoj **lokálnej ekonomiky, vidieckeho turizmu a agroturizmu**, ale aj rozvoj **vinohradníctva, vinárstva a včelárstva** môže byť vo veľkej miere podporený aj prostredníctvom týchto fondov. Medzi ciele SPP patrí okrem iného aj rozvoj miestnej infraštruktúry, služieb a podnikania v poľnohospodárstve. Nová SPP bude platná na obdobie 2023 – 2027.

Program spolupráce LEADER je súčasťou, a zároveň financovaný z prostriedkov Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV). Prístup LEADER presadzuje prístup „zdola nahor“ a prepája aktérov v oblasti poľnohospodárstva v rámci podpory miestnych akčných skupín (MAS). MAS budú plniť dôležitú rolu v rámci subregionálneho prístupu k miestnemu rozvoju pomocou tvorby stratégií miestneho rozvoja a ich implementácie. Rozvoj cestovného ruchu je jedným z očakávaných výsledkov zvýšenej podpory MAS v rámci programu LEADER.

2.3. Plán obnovy a odolnosti

Plán obnovy a odolnosti je reakciou na dopady pandémie na COVID-19, ktorá spôsobila silný pokles ekonomiky v krajinách EÚ. Hlavným cieľom Plánu obnovy a odolnosti je podpora reforiem a investícií, ktoré Slovensku umožnia začať opäť dobiehať životnú úroveň priemeru EÚ.

Plán obnovy a odolnosti má 5 hlavných priorít, ktorými sú:

1. Kvalitné vzdelávanie
2. Efektívna verejná správa a digitalizácia

3. Veda, výskum, inovácie
4. Zelená ekonomika
5. Lepšie zdravie

Napriek tomu, že cestovný ruch nie je prioritou, aktivity prosievajúce k rozvoju cestovného ruchu budú financované aj v rámci Plánu obnovy a odolnosti. Konkrétne sa jedná o budovania cyklo dopravnej infraštruktúry, ktorá je zahrnutá pod prioritou 4. *Zelená ekonomika*, komponentom zameraným na *udržateľnú dopravu*. Daný komponent obsahuje aj investíciu zameranú na *Rozvoj infraštruktúry nízkouhlíkovej dopravy* pri ktorej sa počíta aj s výstavbou cyklistickej infraštruktúry.

2.4. Štátny rozpočet

Cestovný ruch je na štátnej úrovni zastrešený pod Ministerstvom dopravy a výstavby Slovenskej republiky (MINDOP). Avšak cestovný ruch ako medzi-sektorová politika vie byť na štátnej úrovni podporená aj prostredníctvom aktivít a podpory iných sektorov, ako napríklad cez Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky pomocou podpory kultúrneho dedičstva a národných kultúrnych pamiatok (NKP), Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky pomocou podpory udržateľného cestovného ruchu v chránených územiach, Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky cez podporu odborného a celoživotného vzdelávania, prípadne Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky v rámci podpory lokálnej ekonomiky a agroturizmu.

MINDOP ako hlavný zdroj podpory cestovného ruchu rozvíja cestovný ruch prostredníctvom viacerých nástrojov. Jedným z nich je podpora, finančná aj nefinančná, organizácií cestovného ruchu na regionálnej a oblastnej úrovni. Na regionálnej úrovni je to v Bratislavskom kraji podpora KOČR BRT, na oblastnej ide o oblastné organizácie cestovného ruchu. Okrem toho je náplňou príslušného ministerstva na základe Zákona o podpore cestovného ruchu 91/2010 takisto podpora činnosti územnej samosprávy, zabezpečovanie potrebných stimulov a pomoc pri investíciách súkromného sektora do cestovného ruchu a poskytovanie investičnej pomoci.

2.5. Rozpočty miest a obcí

Mestá, mestské časti a obce majú svoj vlastný rozpočet určený na účely rozvoja územia, vrátane možnej podpory cestovného ruchu. Miestna samospráva môže podľa Zákona o podpore cestovného ruchu 91/2010 iniciovať vznik oblastnej organizácie a podieľať sa na spolufinancovaní jej aktivít; vytvárať vlastné finančné zdroje na realizáciu aktivít v cestovnom ruchu; budovať infraštruktúru podporujúcu aktivity v cestovnom ruchu, ktorá spadá do pôsobnosti obce; a spolupracovať s organizáciami cestovného ruchu a orgánmi štátnej správy pri napĺňaní národných a miestnych cieľov v oblasti cestovného ruchu.²

2.6. Rozpočet Hl. m. SR – Bratislava

Rozpočet Hl. m. SR – Bratislava tvorí samostatnú kategóriu, keďže má iné kompetencie ako obce a mestá na území BSK. V rámci Magistrátu mesta Bratislava neexistuje odbor cestného ruchu/turizmu, avšak napriek tomu Magistrát mesta Bratislava vykonáva mnoho aktivít na podporu cestovného ruchu prostredníctvom iných oddelení, ako napríklad oddelením kultúry, grantovou podporou alebo zapájaním sa do projektov v rámci programov cezhraničnej spolupráce.

Hl. m. SR - Bratislava má vlastnú oblastnú organizáciu cestovného ruchu – Bratislava Tourist Board (BTB), ktorá zároveň plní úlohu Convention Bureau pre účely kongresového turizmu a zabezpečuje informačný servis pre návštevníkov mesta prostredníctvom svojho turistického informačného centra v

² Zákon o podpore cestovného ruchu 91/2010

historickom centre mesta.³ Kompetencie a financovanie BTB spolu s ďalšími oblastnými organizáciami cestovného ruchu na území BSK sú bližšie definované v bode 2.7.

Hl. m. SR - Bratislava je takisto zriaďovateľom iných príspevkových organizácií, ktoré svojim pôsobením prispievajú aj k rozvoju cestovného ruchu. Tými sú napríklad:

- **Metropolitný inštitút Bratislava (MIB)** – koncepčný inštitút v oblasti architektúry, územného plánovania, participácie a strategického plánovania; zaoberajúci sa zlepšovaním kvality verejného priestoru
- **Bratislavské kultúrne a informačné centrum (BKIS)** – zabezpečuje nefinančnú podporu a spoluprácu pre aktérov v oblasti kultúry a verejného života na území Bratislavy; podieľa sa na organizácii podujatí; sprostredkováva kurz sprievodcovstva a sprievodcovské vychádzky; spravuje kultúrne objekty v správe Hl. m. SR Bratislava (koncertno-výstavná sieň Klarisky a Divadlo P.O. Hviezdoslava) a pod.

2.7. Oblastné organizácie cestovného ruchu (OOCR)

Oblastná organizácia cestovného ruchu hospodári podľa schváleného rozpočtu, ktorý sa zostavuje a schvaľuje na príslušný kalendárny rok a ktorý obsahuje všetky rozpočtové príjmy a výdavky. Návrh rozpočtu predkladá na schválenie valnému zhromaždeniu predstavenstvo najneskôr mesiac pred začiatkom kalendárneho roka, na ktorý sa rozpočet zostavuje. Valné zhromaždenie schvaľuje rozpočet najneskôr do 31. decembra toho kalendárneho roka, ktorý predchádza príslušnému roku. V prvom roku činnosti sa zostavuje predbežný rozpočet vychádzajúci z termínu založenia oblastnej organizácie.

Na území Bratislavského samosprávneho kraja pôsobia 4 oblastné organizácie cestovného ruchu (ďalej len „OOCR“):

- OOCR Záhorie
- Bratislava Tourist Board (BTB)
- OOCR Malé Karpaty
- OOCR Región Senec

Členovia OOCR predstavujú miestna samospráva, súkromný a neziskový sektor na území svojej pôsobnosti. Financovanie OOCR je zložené z členských príspevkov, dotácie zo štátneho rozpočtu, dobrovoľných príspevkov samosprávy, fyzických osôb a právnických osôb na aktivity organizácie cestovného ruchu, príjmov z činnosti, z predaja produktov a služieb, odmien za sprostredkovanie, výnosov z činnosti turistických informačných centier a z nenávratných finančných príspevkov z domácich a zahraničných zdrojov.

Vynakladané finančné prostriedky na činnosť jednotlivých OOCR sa mierne líšia v závislosti od aktivít a územia pôsobnosti členov. Kľúčovými aktivitami OOCR je napĺňať potreby jej členov, napĺňať koncepciu rozvoja cestovného ruchu v kraji, propagovať destináciu a lokálne produkty na veľtrhoch a podujatiach.

2.8. Rozpočty aktérov z územia

V rámci financovania oblasti cestovného ruchu nemožno zabúdať na všetkých aktérov z územia, ktorí sú hlavnými sprostredkovateľmi cestovného ruchu. Medzi jednotlivých aktérov môžeme zaradiť **podnikateľov, mimovládne organizácie, cirkev, univerzity a iné**. Aktéri z územia podporujú cestovný ruch z vlastných zdrojov alebo ako nositelia jednotlivých projektov podporených z externých zdrojov ako sú štátne a regionálne dotácie, projekty z európskych a štrukturálnych fondov a iné.

³ <https://www.visitbratislava.com/sk/about/bratislava-tourist-board/>

Rovnako dôležité sú aj **miestne akčné skupiny** (ďalej len „MAS“), ktoré prispievajú k rozvoju cestovného ruchu na lokálnej úrovni. Jednotlivými členmi sú právnické a fyzické osoby z daného územia. MAS sa rovnako ako iní aktéri angažujú financovaním projektov svojich členov alebo ako nositelia projektov z iných externých zdrojov.

Rozvoj cestovného ruchu v kraji môže byť financovaný aj prostredníctvom rôznych **nadácií a fondov**. Tieto organizácie poskytujú granty s cieľom tvorby projektov. Nadácie a fondy zamerané na cestovný ruch podporujú projekty zamerané na aktívny turizmus, tvorbu oddychových zón, skrášľovanie verejného priestranstva a kreatívne umelecké počiny, ktoré odhaľujú, uchovávajú a rozvíjajú kultúrne odkazy a fenomény Slovenska a strednej Európy. Medzi tieto organizáciami patria napríklad Nadácia Ekopolis, Nadácia SPP, Nadácia VÚB, Nadácia CEF a pod.